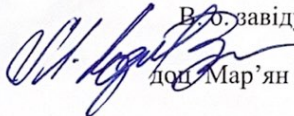

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра кафедра теорії і практики журналістики

Затверджено
на засіданні кафедри теорії і
практики журналістики
факультету журналістики
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29 серпня 2023
р.)

 В.о. завідувача кафедри –
доц. Мар'ян ЛОЗИНСЬКИЙ

Силабус з навчальної дисципліни
«МЕДІАТЕКСТ: ПРОБЛЕМИ ЖАНРОЛОГІЇ»,
що викладається в межах ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«ЖУРНАЛІСТИКА»
Другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів з спеціальності –
журналістика

Львів 2023

**«МЕДІАТЕКСТ: ПРОБЛЕМИ ЖАНРОЛОГІЇ»
2023-2024 навчального року**

Назва курсу	«Медіатекст: проблеми жанрології»
Адреса викладання курсу	Вул. Генерала Чупринки, 49, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра теорії і практики журналістики
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 06 Журналістика, Спеціальність – 061 Журналістика
Викладачі курсу	Скленар Ігор Михайлович, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри теорії і практики журналістики
Контактна інформація викладачів	https://orcid.org/0000-0003-2081-2199 igor.sklenar@lnu.edu.ua Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, каб. 202
Консультації по курсу відбуваються	Консультації відбуваються у день проведення лекцій/практичних занять, а також за попередньою домовленістю. Також можливі он-лайн консультації через Zoom, Skype або подібні ресурси.
Сторінка курсу	https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/mediateskt-problemy-zanrologii.pdf
Інформація про курс	Курс «Медіатекст: проблеми жанрології» є нормативною дисципліною з спеціальності 061 – Журналістика для освітньої програми, яка викладається у першому семестрі в обсязі 3,5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	В рамках курсу студенти глибше вивчають природу медіатексту, вчать розуміти її в сучасній інформаційній реальності. Більш ширше з допомогою різних джерел можуть з'ясувати для себе зміст поняття «медіатекст», «жанр журналістики», «типи жанрів» з допомогою знакових наукових праць національних і зарубіжних журналістикознавців. Слухачі виробляють здатність до критичного аналізу медіатексту в різних типах медіа; до формування теоретичних узагальнень щодо питань журналістських жанрів, висування гіпотез в контексті жанрології, формулювання потенційних жанрових моделей в медіатекстах різного типу.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення дисципліни «Медіатекст: проблеми жанрології» є розгляд історичного аспекту створення медіатексту, аналіз теоретичних розробок у стосунку до груп жанрів, визначення ефективності медіатексту в інформаційному протистоянні з росією та ін. Цілями дисципліни є вивчення базових понять «медіатекст», «жанр журналістики» в медіазнавчому аспекті наукових праць вчених в Україні і за кордоном, розробка на основі джерельної бази

	потенційних жанрових моделей журналістських текстів та ін.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Базова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця: Практичний посібник. - 2-ге вид., стереотипне. — К.: Наша культура і наука, 2006. С.290-297. 2. Ів Аньєс. Підручник із журналістики. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. – 544 с. 3. Срібняк І. Історія журналістики (XVIII-XX ст.). – Київ: Києво-Могилянська академія, 2013. 4. Лубкович І. Інформаційна журналістика: методи збору інформації, відображення дійсності та жанри. – Львів: ПАІС, 2017. 5. Пастушенко О. Книга і періодика в дисертаційних дослідженнях незалежної України : соціокомунікаційний аспект : монографія. – К.:, 2016. 564 с. 6. Bösch, F. <i>Media a przemiany historyczne: Od druku do internetu</i>. Wydawnictwo Naukowe Scholar. Kraków, 2021. 346s. <p style="text-align: center;">Допоміжна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Михайлин І. Розвиток науки про соціальні комунікації в Україні: історія журналістикознавства // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2010. – № 903 – Серія: Соціальні комунікації. – Вип. 2. – С. 61–84. 2. Голік, О. (2007). Нові жанрові моделі української преси (на прикладі газети «День»). Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія, 17, 15–19. 3. Тимошик М. Жанри журналістики як науково-практична проблема: до провокації фахової полеміки теоретиків і практиків ЗМІ. Видання Київського національного університету культури і мистецтв «Український інформаційний простір». К., 2022. Ч. 2 (10). С. 14-42. 4. Kawka, M. (2019) “Tekst prasowy jako przedmiot badań : ewolucja, transgresja, multimodalność,” Kraków, <i>Studia Środkowoeuropejskie i Balkanistyczne</i>, 28, s. 9–15 5. Василик Л. Тенденції функціонування друкованих медіа в Україні [Електронний ресурс] // W kręgu prasy dawnej i współczesnej. Wybrane problemy. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2021. URL: https://repozytorium.ur.edu.pl/handle/item/62 6. Яцимірська М. Сучасний медіатекст: політичні наративи, смисли і сенси, емоційні маркери // Вісник Львівського університету. – Серія Журналістика. – 2022. – Вип. 51. – С. 216–224. <p style="text-align: center;">Інформаційні ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сайт Національної Спілки журналістів України: http://nsju.org/ 2. Сайт «Детектор медіа»: https://detector.media/ 3. Сайт «Медіалаб»: https://medialab.online/

	<p style="text-align: center;">Періодичні видання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вісник Львівського університету. Серія: журналістика 2. Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника 3. Збірник праць Науково-дослідного центру періодики 4. «Наукові записки» Інституту журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка» 5. Збірник «Теле- та радіожурналістика» кафедри телебачення і радіомовлення ЛНУ ім. І. Франка
Обсяг курсу	<p>Денна форма – 32 год. аудиторних занять (16 год. лекційних занять, 16 год. практичних занять) та 73 год. самостійної роботи</p> <p>Заочна форма – 14 год. аудиторних занять (8 год. лекційних занять, 6 год. практичних занять) та 91 год. самостійної роботи</p>
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p><i>знати:</i></p> <p>поняття медіатексту і жанру журналістики у стосунку до основних типів медіа; основні періоди створення медіатексту в контексті історії української і світової журналістики; основні групи жанрів в українському журналістикознавстві з 1991 року і в працях журналістикознавців в діаспорі; основні групи жанрів в теорії комунікації деяких європейських шкіл (британська, німецька, французька, польська), американських шкіл (на прикладі США);</p> <p><i>та вміти:</i></p> <p>системно і критично аналізувати медіатекст в сучасних українських медіа; розпізнавати/спростовувати фейково-маніпулятивні наративи в умовах гібридної війни, готувати аналітичні матеріали; здійснювати управління проєктами, зокрема медіапроєктами, що потребують певних стратегічних підходів та навичок softskills; аналізувати та узагальнювати національні та світові медіа тенденції в умовах нових викликів; орієнтуватися в основних напрямках вивчення жанрів журналістики; написати науковий есей про один із жанрів журналістики, зокрема, про його теоретичні засади, зміст і форму журналістського тексту у порівнянні з іншими, тощо.</p> <p>Після вивчення курсу «Медіатекст: проблеми жанрології» у здобувачів сформується такі загальні та спеціальні компетентності:</p> <p>ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК 05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>СК 01. Здатність використовувати спеціалізовані концептуальні знання з теорії та історії журналістики, новітні технологічні досягнення для розв'язання задач дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері журналістики.</p> <p>СК 02. Здатність критично осмислювати проблеми у сфері</p>

	<p>журналістики та дотичні до них міждисциплінарні проблеми. СК 06. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі журналістики у широких та/або мультидисциплінарних контекстах, за умов неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен досягти таких ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ навчання: РН 01. Приймати ефективні рішення з проблем журналістики, у тому числі в умовах багатокритеріальності, неповних чи суперечливих інформації та вимог. РН 03. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. РН 06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності. РН 08. Використовувати передові знання і методики у процесі дослідження діяльності та створення нових медіаінституцій. РН 12 Розробляти та реалізовувати інноваційні та дослідницькі проекти у сфері журналістики з урахуванням правових, соціальних, економічних та етичних аспектів</p>
Ключові слова	Медіатекст, контекст, типи медіа, жанр, жанрологія, журналістикознавство, соціальні комунікації
Формат курсу	Очний / заочний
Теми	Див. Схема курсу
Підсумковий контроль, форма	Іспит в кінці семестру
Пререквізити	курс читається у 1 семестрі
Навчальні методи та техніки під час викладання курсу	Лекції, консультування, дискусії.
Необхідне обладнання	Комп'ютер, мультимедійний проектор, доступ до мережі Інтернет.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. З них: 20 балів – усні відповіді на практичних заняттях та участь у дискусіях; 20 балів – презентація наукового есею один із жанрів журналістики (або групи жанрів) в національному журналістикознавстві Форма поточної звітності. 30 балів – за поточний контроль у формі двох модульних робіт (можливе у різних варіантах – контрольна робота, тести, усне опитування). Форма підсумкової звітності – іспит у формі тестів. Максимальна кількість балів – 50.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають письмову роботу: науковий есей про один із жанрів журналістики (в форматі</p>

	<p>презентації PowerPoint).</p> <p>Академічна доброчесність є обов'язковою умовою зарахування завдань. Відсутність посилань на використані джерела, будь-яке фабрикування, джерел, плагіат будь-якої частини тексту є проявом академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Оцінюванню підлягають лише оригінальні дослідженнями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Слухачі в обов'язковому порядку повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, що визначені для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених цією дисципліною.</p> <p>Література. Усю літературу для забезпечення вивчення дисципліни студенти опрацьовують самостійно. Заохочується до використання також й інша література та джерела, яких немає у переліку рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні, в процесі самостійної роботи та бали підсумкового колоквиуму. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття, якщо це не пов'язано з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p>
<p>Питання на іспит</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.Огляд джерельної бази до курсу. 2.Поняття «медіатекст» в працях львівської і київської шкіл журналістики. 3.Зародження медіа тексту після винайдення друкарського верстата і в період поширення книговидавничої справи. 4.Формування медіатексту в перших європейських виданнях XVII – початку XVIII ст. 5.Становлення і розвиток медіа тексту на ринку світової преси в XIX ст. (на прикладі США, Великобританії, Австралії). 6.Проблеми жанротворення в працях В. Здоровеги, І.Лубковича, В. Лизанчука, Й. Лося та ін. 7.Розгляд груп жанрів в працях французького дослідника Іва Аньеса. 8.Основні форми викладу медіатекстів в працях Скотта Едельштайна. 9.Проблема гібридизації жанрів: теоретичний і практичний аспекти. 10.Комплексне видання про жанрологію – можливості реалізації в умовах інформаційної реальності.

Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Медіатекст в журналістичнознавчих студіях: поняття і основні періоди створення в контексті історії журналістики					
1-2 тижні (4 год.)	Тема 1. Основні завдання курсу. Огляд основних джерел за блоками 1. Розгляд основних завдань курсу. 2. Джерела до курсу в жанрових аспектах	Лекція / Практичне заняття (2 год.)	Михайлин І. Розвиток науки про соціальні комунікації в Україні: історія журналістичнознавства // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2010. – № 903 – Серія: Соціальні комунікації. – Вип. 2. – С. 61–84. «Вісник Львівського університету. Серія: журналістика» (Випуски за 2019-2022 рр.) «Наукові записки Інституту журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка» (Випуски за 2019-2022 рр.)	Засвоєння основних джерел курсу за групами, виокремлення знакових праць про медіатекст, періоди його розвитку, нотатки тез однієї з праць (8 год)	2 тижні
3-4 тижні (4 год.)	Тема 2. Поняття медіатексту у взаємозв'язку із журналістськими жанрами. 1. Поняття «медіатекст» в працях львівської і київської шкіл журналістики. 2. Форма медіатексту – одна з ознак жанроутворення	Лекція / Практичне заняття (2 год.)	Яцимирська М. Сучасний медіатекст: політичні наративи, смисли і сенси, емоційні маркери // Вісник Львівського університету. – Серія Журналістика. – 2022. – Вип. 51. – С. 216–224. Kawka, M. (2019) "Tekst prasowy jako przedmiot badań : ewolucja, transgresja, ultimodalność," Kraków, <i>Studia Środkowoeuropejskie i Bałkanistyczne</i> , 28, s. 9–15.	Пошук статей в наукових періодичних журналах України на тему медіатексту (за останні кілька років) та виокремлення в них основних тез про визначення медіатексту. Засвоєння структури медіатексту, розгляд його структурних елементів в зрізі конкретної публікації в одному із загальнонаціональних медіа (на вибір студента)	2 тижні

				(8 год)	
5-6 тижні (4 год.)	Тема 3. Основні періоди створення медіатексту в середньовіччї Новому часі 1.Рукописна справа у контексті медіатексту. 2.Зародження медіа тексту після винайдення друкарського верстата і в період поширення книговидавничої справи.	Лекція / Практичне заняття (2 год.)	Срібняк І. Історія журналістики (XVIII-XX ст.). – Київ: Києво-Могилянська академія, 2013. Bösch, F. <i>Media a przemiany historyczne: Od druku do internetu</i> . Wydawnictwo Naukowe Scholar. Kraków, 2021. 346 s.	Засвоєння матеріалу про знакові рукописи минулого як взірці праобразів медіа тексту на основі рекомендованого підручника І. Срібняка. Аналіз діяльності першодрукаря Йоана Гутенберга та його винайдених засобів для створення медіа тексту. Розгляд тез із праці польського дослідника Ф. Бьоша про історичні зміни після винайдення друкарського верстата. (10 год)	2 тижні
7-8 тижні (4 год.)	Тема 4. Основні періоди створення медіатексту в контексті розвитку періодики і нових технологій 1.Формування медіатексту в перших європейських виданнях XVII – початку XVIII ст. 2. Становлення і розвиток медіа тексту на ринку світової преси в XIX ст. (на прикладі США, Великобританії, Австралії). 3.Винайдення аудіовізуальних медіа і їх вплив на зміну медіатексту. 4.Розвиток нових медіа з середини XX і до нині – один із важливих чинників формування сучасного медіатексту.	Лекція / Практичне заняття (2 год.)	Срібняк І. Історія журналістики (XVIII-XX ст.). – Київ: Києво-Могилянська академія, 2013. Пастушенко О. Книга і періодика в дисертаційних дослідженнях незалежної України : соціокомунікаційний аспект : монографія. – К.:, 2016. 564 с. Bösch, F. <i>Media a przemiany historyczne: Od druku do internetu</i> . Wydawnictwo Naukowe Scholar. Kraków, 2021. 346 s.	Засвоєння особливостей перших європейських виданнях XVII – початку XVIII ст. стосовно відтворення медіатексту. Аналіз фільму «Правдива історія фейкових новин» режисера Пітера Свізі (Великобританія, 2019 р.) на тему подачі новинної інформації в епоху перших фейків. Розгляд тез із праці польського дослідника Ф. Бьоша про вплив аудіовізуальних медіа на зміну медіатексту і його візуалізацію наприкінці XX ст. (10 год)	2 тижні

Змістовий модуль 2. Основні групи жанрів в українському журналістичознавстві та комунікативних студіях на Заході					
9-10 тижні (4 год.)	Тема 5. Питання жанрології в працях кийвської і львівської шкіл журналістики (1991- до сьогодні) 1.Ідеологічна складова у жанротворенні в період СССР. 2. Проблеми жанротворення в працях В. Здоровеги, І.Лубковича, В. Лизанчука, Й. Лося та ін. 3.Проблеми жанротворення в працях А. Москаленка, В.Різуна, В.Шкляра та ін.	Лекція / Практичне заняття (2 год.)	Михайлин І. Розвиток науки про соціальні комунікації в Україні: історія журналістичознавства // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2010. –№ 903 – Серія: Соціальні комунікації. – Вип. 2. – С. 61–84. Тимошик М. Жанри журналістики як науково-практична проблема: до провокації фахової полеміки теоретиків і практиків ЗМІ. Видання Київського національного університету культури і мистецтв «Український інформаційний простір». К., 2022. Ч. 2 (10). С. 14-42. Лубкович І. Інформаційна журналістика: методи збору інформації, відображення дійсності та жанри. – Львів: ПАІС, 2017. – 120 с.	Розгляд окремих джерел із більшовицької теорії преси для розуміння витоків теперішніх груп жанрів в деяких працях теоретиків періоду незалежності. Аналіз медіатексту крізь призму груп інформаційних, аналітичних, художньо-публіцистичних жанрів (на основі тез із праць В. Здоровеги, І.Лубковича, В. Лизанчука, Й. Лося та ін.). Розгляд тез із працях А. Москаленка, В.Різуна, В.Шкляра та ін. у стосунку до названих трьох груп жанрів. Підготовка презентацій студентів для наступних практичних занять.	2 тижні
11-12 тижні (4 год.)	Тема 6. Проблематика жанротворення в європейських школах журналістики (на прикладі Німеччини, Франції, Польщі) 1.Три групи формами журналістських текстів в німецького дослідника Курта Роймана – одна із розробок німецької теорії комунікації. 2. Розгляд груп жанрів в працях французького дослідника Іва Аньєса.	Лекція / Практичне заняття (2 год.)	Ів Аньєс. Підручник із журналістики. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. – 544 с. Публіцистика. Масова комунікація: Медіаенциклопедія / За загал. ред. В. Іванова. – К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси 2007. – 780 с. Тимошик М. Жанри журналістики як науково-практична проблема: до провокації фахової полеміки теоретиків і практиків ЗМІ. Видання Київського національного університету культури і мистецтв «Український інформаційний простір». К., 2022. Ч. 2 (10). С. 14-42. Ściślak, J. (2007). Jak zostać dziennikarzem. Astrum.	Розгляд трьох груп з формами журналістських текстів в німецького дослідника Курта Роймана. Порівняльний аналіз груп жанрів у французькому і українському журналістичознавстві. Розгляд особливостей розробок польських вчених-медіазнавців у ділянці жанрології (на прикладі тез із праці Яна Сцісляка).	2 тижні

	3.Обговорення студентських презентацій у формі наукового есею			(8 год.)	
13-14 тижні (4 год.)	Тема 7. Питання жанрології в американських студіях з комунікації 1. Форма журналістського тексту – спільне та відмінне в європейській і американській школах. 2.Основні форми викладу медіа текстів в працях Скотта Едельштайна. 3.Обговорення студентських презентацій у формі наукового есею	Лекція / Практичне заняття (2 год.)	Edelstein, S. (1997). 1,818 Ways to Write Better & Get Published. Writer’s Digest Books. McNair, B. (1994). News and Journalism in the UK. Routledge. Smith, A., & Higgins, M. (2013). The Language of Journalism: A Multi-Genre Perspective. Bloomsbury. Тимошик М. Жанри журналістики як науково-практична проблема: до провокації фахової полеміки теоретиків і практиків ЗМІ. Видання Київського національного університету культури і мистецтв «Український інформаційний простір». К., 2022. Ч. 2 (10). С. 14-42.	Аналіз спільного та відмінного у жанрології (на прикладі британської і американської шкіл – реферування тез із наукової статті дослідника М. Тимошика). Засвоєння особливостей форм викладу медіатекстів в працях дослідників США (Скотт Едельштайн та ін.). (10 год.)	2 тижні
15-16 тижні (4 год.)	Тема 8. Проблеми жанрології в національному журналістикознавстві 1.Оновлення джерельної бази теорії журналістики – одне із ключових питань теперішнього медіазнавства. 2. Проблема гібридизації жанрів: теоретичний і практичний аспекти. 3.Обговорення студентських презентацій у формі наукового есею	Лекція / Практичне заняття (2 год.)	Михайлин І. Розвиток науки про соціальні комунікації в Україні: історія журналістикознавства // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2010. –№ 903 – Серія: Соціальні комунікації. – Вип. 2. – С. 61–84. Присяжний, М. (1993). Про перервану тяглість і торжество справедливості (післяслово). В О.-І. Бочковський & С. Сірополко, Українська журналістика на тлі доби: історія, демократичний досвід, нові знання (с. 198–202). Український технічно-господарський інститут. Тимошик М. Жанри журналістики як науково-практична проблема: до провокації фахової полеміки теоретиків і практиків ЗМІ. Видання Київського національного університету культури і мистецтв «Український інформаційний простір». К., 2022. Ч. 2 (10). С. 14-42.	Засвоєння основних етапів розвитку журналістикознавства після проголошення незалежності України (реферування основних тез із наукової розвідки дослідника І. Михайлина). Розгляд проблеми уніфікації жанрів в національному медіазнавстві (на основі післяслова дослідника М. Присяжного до праці О.І.Бочковського та С. Сірополка). Узагальнення проблем жанрології (на основі статті М. Тимошика про жанри журналістики в науковому збірнику «УІП».) (10 год.)	2 тижні

Розробив _____ доц. Скленар Ігор Михайлович _____

(підпис)